

NALOGE OB JESENSKI SETVI

Jesenska setev pomeni pravzaprav začetek novega gospodarskega leta v kmetijski proizvodnji. Glede na to, da odpade 95% setve na pšenico in rž, ki ju ne pridelamo dovolj (vsako leto uvažamo precej nad 1.000.000 ton), ima jesenska setev še poseben gospodarski pomen. Postavlja se vprašanje, ali smo si iz lanske jesenske in letošnje spomladanske setve nabrali dovolj izkušenj in pa, kako rešujemo razne operativne naloge pri izvrševanju tega tako obsežnega gospodarskega dela.

Vremenske razmere za spravljanje posevkov so dosti bolj ugodne, kakor pa so bile lani. Suho vreme v drugi polovici poletja in v začetku jeseni je pospešilo dozorevanje posevkov, tako da bo mogoče z večine površin pravočasno popraviti prejšnje kulture. Delovne sile za spravljanje je tudi dovolj. Toda, kar zadeva možnost oranja in priprave zemljišča za jesensko setev, pa so pogoji zelo neugodni. Zemlja je tolikanj suha, da jo je mogoče le z veliko težavo obdelovati. Tisti kmetovalci, ki nimajo ledin za setev pšenice, ne morejo začeti oranja. To priča, da bo za oranje in samo setev ostalo razmeroma zelo malo časa, če želimo v najbolj ugodnem času posejati vse površine in tako prispevati k povečanju donosa. Pravočasna setev pomeni

uspeh tudi pri pridelku in od nje so precej odvisni tudi uspehi drugih ukrepov (uporaba umetnih gnojil, kvaliteta mesena itd.).

Za nas pa se postavlja vprašanje, koliko naše kmetijske organizacije lahko vplivajo na pravočasno setev. Pri tem mislim na zadruge, združne zveze, pridelovalce semen, zbornice, proizvajalce in prodajalce sredstev za kmetijsko proizvodnjo ter znanstvene in strokovne ustanove in službe.

Kar zadeva proizvajalne organizacije, ki so morale zagotoviti sredstva za proizvodnjo, lahko rečemo, da so v redu izpolnile svojo nalogo. Imamo dosti izbrana semena: okrog 4700 vagonov pšenice, 600 vagonov ječmena in 400 vagonov ovsa. Proizvodnja kmetijskih strojev je bila ob koncu julija za 16,5% večja kakor v istem obdobju lani. Umetnih gnojil smo proizvedli za 39,7% več kakor lani. Ob jesenski setvi bomo imeli v obratu okrog 3000 traktorjev več kakor lani deloma iz domače proizvodnje, deloma iz uvoza. Zagotovljenih je 556 milijonov dinarjev — v primerjavi z 270 milijoni lani — za nabavo rezervnih delov za popravilo traktorjev in kmetijskih strojev. Kljub vsemu temu pa nismo rešili pravočasno in kakor bi bilo treba celo vrsto problemov, ki predstavljajo pogoj za pravilno in gospodarsko koristno uporabo sredstev za proizvodnjo.

Na prvem mestu je treba omeniti, da je bila pridelovalcem kvalitetnega semena obljubljena premija od 10 do 14 dinarjev po kilogramu. Toda Zveza kmetijskih zbornic ni razdelila teh premij po pridelku semena in izpolnjenih pogojih temveč po republikah. Republiške zbornice so storile več ali manj podobno v pogledu okrajev. Tako se je zgodilo, da je seme prišlo iz enega rajona, premija pa je odšla v drugi rajon. Poleg tega je pridelanega pšeničnega semena okrog 4700 vagonov, premije pa so dane samo za 2600 vagonov, kar pomeni že vnaprej neenaka merila za posamezne pridelovalce. Če še upoštevamo, da daje zmlata semenska pšenica večji zaslužek, kakor pa seme samo, potem je razumljivo, da so tudi pridelovalci semena začeli premišljati, ali naj prodajajo seme ali pa moko. Zveza kmetijskih zbornic bi morala to odločbo hitro spremeniti in vsem tistim pridelovalcem, ki imajo potrčila o kakovosti semena, izplačati premijo in jih tako pridobiti, da izroče seme po pogodbi.

No, to pa ni edini problem v zvezi s semenom. Čiščenje in zapraševanje gre zelo počasi, še bolj pa se kontrolni zavodi obotavljajo pri izdajanju potrdil o kakovosti semena, na podlagi katerih gre seme lahko na prodaj. Semenska podjetja, državna kmetijska posestva in kontrolni zavodi morajo v tem kratkem času podvojiti svoje napore, da bi seme čimprej prišlo do kmetovalcev. Vse te tehničnomani-pulativne posle je treba čimprej končati s tem, da organizacije in ustanove povečajo svoje napore.

Dosti težje je z zamenjavo semena od strani kmetovalcev. Naše zadrugne organizacije niso

posvetile temu problemu zadosti pozornosti. Nimajo določenega plana, niti programa, temveč gre vse bolj ali manj na podlagi programa za prodajo semena, kar pa še ne pomeni popolnega uspeha. Na primer: Vojvodina ima za svoje področje 1600 vagonov pšeničnega semena, s to količino pa lahko poseje okrog 20% setvenih površin. Če seme zamenjamo vsaka štiri leta, pomeni, da s to količino in še s 400 vagoni ta problem v Vojvodini lahko popolnoma rešijo. Teh 400 vagonov bi Vojvodina lahko imela že letos, toda še istih 1600 vagonov ne morejo razdeliti, ker zadruge niso zadosti usposobljene, da bi to delo opravile. Če bomo piheteli, je še vedno dovolj časa, da stanj izboljšamo, ne moremo pa ga seveda sistematično rešiti. S kampanjo in brez programa za zamenjavo semena, ki bi ga moral imeti vsak okraj in vsaka zadruga in ki ga je treba izdelovati vse leto, ni mogoče doseči popolnih uspehov.

Podobno je tudi z umetnimi gnojili. Imamo jih več kakor lansko jesen, toda še vedno nismo zagotovili pravilne uporabe, s katero bi lahko dosegli popoln gospodarski učinek. O tem razpravljajo na vseh konferencah. Toda proizvajalci gnojil in podjetja, ki jih prodajajo, kakor tudi združne organizacije, niso izvedle niti ene sistematične in dobro organizirane akcije, s katero bi zagotovili, da bi tisti kmetovalci, ki gnojila uporabljajo, dobili navodila o mešanici za vsako kulturo in zemljišče (kombinacijo fosfornih, dušičnih in kaljevih gnojil), kakor tudi navodila glede količine, časa in načina uporabe. Te akcije so še vedno same tu pa tam, ali jih pa sploh ni. Bilo bi bolje, če bi prodali manj gnojil, ali da bi kmetovalci tisto, kar kupijo, pravilno uporabili in od tega dobili popoln gospodarski učinek. Treba je že takoj ob jesenski setvi začeti vztrajno borbo za pravilno uporabo gnojil.

Tudi v pogledu mehanizacije smo napredovali. Kljub slabostim in nepravilni razdelitvi traktorjev, so vendar kmetijske organizacije v žitnih predelih, kjer so problemi jesenske setve najtežji, dobile nad 80% vsehi prispelih strojev. Toda ti traktorji dostikrat nimajo niti najpotrebnejših priključnih strojev, plugov, čeprav smo tudi te uvozili. Takih napak ne moremo več trpeti, ne da bi krivci zanje odgovarjali. Rezervnih delov smo uvozili precej več, pa jih vendar ni dovolj, bodisi ker niso pravočasno prispeli, ali pa ne ustreza asortiment. Toda, ali ni temu kriva sprememba uvoznikov rezervnih delov, distribucija in podobno?

Kaže, da vstopamo v letošnje jesensko setev s precej okrepljeno materialno bazo, toda nismo dosti napredovali v organizacijskem pogledu, zlasti kar zadeva semensko službo, službo mehanizacije in druge.

Inž. Milun Ivanović

Zunanja trgovina v avgustu

V avgustu je zunanja trgovina dosegla nadaljnji porast. Izvoz je znašal 7 milijard in 722 milijonov dinarjev, kar pomeni v primeri z avgustom 1955. leta povečanje za 948 milijonov ali za 12%. Dvig izvoza je zlasti izrazil pri industrijskih izdelkih, in sicer pri končnih izdelkih kovinske in lesne industrije. V

skupnem izvozu so bili v avgustu industrijski izdelki udeleženi z 79%, kmetijski pa z 21%. Primerjava strukture izvoza v 8 mesecih tega in lanskega leta odkriva pomemben dvig pri nekaterih industrijskih panogah, kar vidimo iz naslednjega pregleda:

807 milijonov več kakor v osmih mesecih lanskega leta.

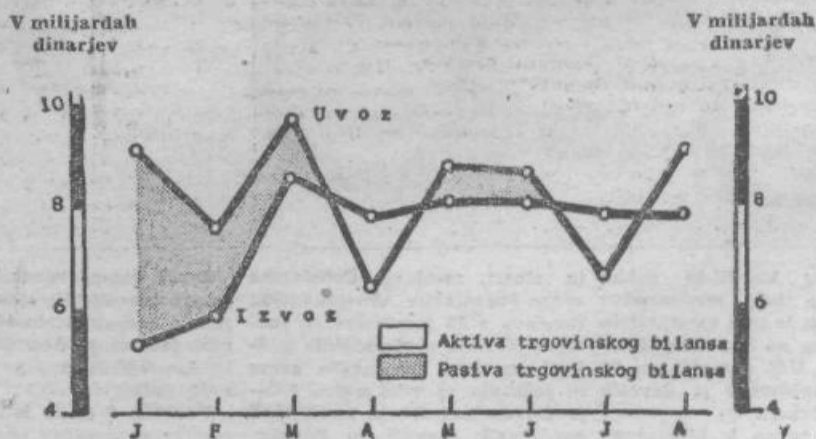
Blagovna zamenjava z izvozom po namembnih državah opozarja v letošnjem avgustu glede na avgust leta 1955 na velike spremembe pri večini držav. Tako smo izvozili letošnjega avgusta v Zahodno Nemčijo za 406,7 milijona več kakor lani, v ZSSR za 753, v Indijo 315,8, v Grčijo za 205,5 in na Madžarsko za 246,4 milijona dinarjev. Zahodna Nemčija je v letošnjem avgustu zasedla prvo mesto z vrednostjo 1.403,8, ZSSR — 1.053,5, Italija — 870,4, ZDA — 680,7, Velika Britanija — 460,4, Avstrija — 350,1 in Indija 319,7 milijona dinarjev.

Sestava in obseg uvoza se v letošnjem avgustu znatno razlikujeta od avgusta leta 1955. Skupni uvoz je dosegel znesek 10.357,8 milijona dinarjev v primerjavi z 12.829,3 milijona dinarjev v avgustu 1955. Znižanje uvoza je posledica zmanjšane ekonomske pomoči naši državi s strani vlad ZDA, Velike Britanije in Francije. V lanskem avgustu je vrednost ekonomske pomoči naši državi znašala 3.755 milijonov dinarjev, v letošnjem avgustu pa samo 1.368 milijonov. Če od skupne vrednosti uvoza odštejemo pomoč, je v letošnjem avgustu komercialni del uvoza za 915,5 milijona dinarjev večji od komercialnega uvoza v lanskem avgustu.

Proizvodne panoge	(v milijonih dinarjev)	
	leto 1955	leto 1956
114 Črna metalurgija	600,9	3.016,9
115 Barvna metalurgija	8.774	9.894,5
116 Nekovine in izdelki	1.348,4	1.999,6
117 Kovinska industrija	1.385,6	2.120,7
120 Kemična industrija	1.523,2	1.839,2
122 Lesna industrija	9.231,8	7.954,2
124 Tekstilna industrija	2.409,4	2.969,0
125 Usnjarska industrija	1.003,9	1.200,4
127 Živilska industrija	3.109,4	4.533,4
129 Tobačna industrija	3.771,8	4.679,1
Druge industrijske panoge	1.504,5	3.294,1
Industrija skupno	34.662,9	43.501,1
Kmetijstvo	10.561,2	15.368,4
Skupno	45.224,1	58.869,5

Pri izdelkih črne metalurgije so izvozili več za 2.416 milijonov dinarjev, nekovin in izdelkov 652, pri izdelkih kovinske industrije 735 itd. Tako je indu-

strijski sektor dosegel presežek izvoza s skupno vrednostjo 8 milijard 838 milijonov dinarjev. Sektor kmetijskih pridelkov in živil je izvozil za 4 milijarde



Težnje po stabilizaciji

(Nadaljevanje s 3. strani)
rezerve v proizvajalnih stroških in z vsemi sredstvi poskušati, da ob povečani proizvodnji zadržijo položaje na trgu. Ta proces pa je tekel zelo počasi in šele sedaj prihaja bolj na dan. Resnici na ljubo je treba ugotoviti, da ni bilo lahko preusmeriti se iz konjunktura, kakršna je vladala zadnja leta, razumeti novi proces in se mu prilagoditi.

Problemov, ki so se do zdaj pokazali, pa ni mogoče rešiti in izčrpati samo s pozivom podjetjem, naj se prilagode novonastalemu stanju. Naše gospodarstvo ima vse pogoje, da še hitreje nadalje večja proizvodnjo, toda zaloge pa se ne morejo ustvarjati brezkončno. Če predpostavljamo, da bodo prihodnje eto normalni pogoji za kmetijstvo, tedaj prav gotovo lahko pričakujemo precejšen porast industrijske proizvodnje in izvoza, na tej podlagi pa tudi sredstev za uvoz. Imeli bomo več blaga tako za investicije kakor tudi za široko in reprodukcijsko potrošnjo. Na tej podlagi je treba že zdaj razmišljati, kako bomo izkoristili te možnosti za izboljšanje življenjske ravni prebivalstva in za nadaljnji razvoj proizvajalnih sil. Našli se bomo v nekoliko drugačnih pogojih, kakršnih pa smo bili navajeni, ko smo stalno opozarjali na pomanjkanje, napeto razdelitev in nemirno tržišče. Izkoriščanje teh povečanih možnosti pa nas ne sme zapeljati, da bi s pretirano potrošnjo na posameznih področjih porušili ravnotežje, ki se vse bolj kaže. Stabilizacija je pokazala svoje prednosti, ki jih je treba okrepiti in očuvati in na tej podlagi dalje razvijati proizvajalne sile in povečati potrošnjo prebivalstva.